

Universitätsbibliothek Wuppertal

Epistolæ obscvrorvm virorvm

cvm inlvstrantibvs adversariisqve scriptis

Textvs

Hutten, Ulrich von

Lipsiæ, 1864

1. Iohannes Labia

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-976](#)

1.

¶ Iohannes Labia
dei gratia Prothonotarius apostolicus

Venerabili viro

5 Magistro Ortvino Gratio Daventriensi
ut fratri charissimo

Salutis centum milia sestertia secundum novam Grammaticam.

Acceperim nudiustertius, honorande vir, unum librum quem dominatio
vestra miserit mihi ex Colonia. Et fuit vel est talis liber intitulatus 'Epi-
10 stole Obscurorum Virorum'. Sancte deus, quomodo letatus sum in corde
meo, quando vidi illum librum, quia habet multa pulchra in se, metrice
vel prosaice compilata. Et fuit mihi magnum gaudium in dulci iubilo,
quod vidi quod habetis multos socios Poetas et Rethoricos et Theologos,
qui scribunt vobis et sunt Amici vestri contra Iohannem Reuchlin. Ha-
15 buimus heri collationem, et fuerunt mecum aliqui Curtisani periti et ha-
bentes bonam practicam, et ego posui illum librum ad mensam. Et post-
quam legerunt hincinde, tunc movi unum dubium dicens: 'Domini mei, quid
videtur vobis? Quare tamen Magister Ortvinus intitulavit istum librum
„Epistolę Obscurorum Virorum“? appellans amicos suos et coherentes Ob-
20 scuros viros?' Tunc respondit unus Sacerdos qui est Monasteriensis et est
bonus Iurista, quod obscuritas multipliciter capit, ut in l. Ita fidei ff.
de Iur. Fisci, responso primo in fine. Et dixit quod potest esse nomen
proprium alicuius progeniei. Quia scribitur quod Diocletianus et alii qui-
dam reges fuerunt nati obscuris parentibus. Tunc ego tetigi eum et dixi:
25 'Cum licentia, domine, Nihil ad propositum'. Et consequenter interro-
gavi unum Theologum notabilem, qui bibit nobiscum. Ipse est de ordine
Carmelitarum, et natus ex Brabantia, et dixit cum magna gravitate: 'Exi-
mie vir domine Prothonotarie, Quoniam, ut dicit Aristoteles, de singulis
dubitare non est inutile: ergo Eximietas vestra assignavit mihi unam

² Ioannes labia 5. labia etiam 4. ⁴ M. 4.5.   ^{9.10} epistolę 5.   q ex 5. reti-
neō; ubi q damus, 4. et 5. habent e. τὸ q in 4. non legitur, nisi ubi adnotavimus aut
ubi utrumque exemplum q habet, quo casu nihil adnotatum est.   ¹⁴ amici 5.   Io-
annē 5.   ¹⁸ M. 4.5. (ut saep.)   ²² Fifti. rñ. i. 4. Fifti rñ. pñ. 5.   ²³ scribitū 4.
²⁴ eum: 2. 5.   ²⁸ dñs 4.   ²⁸ Aristo. 4.5.

quæstionem: quare Magister Ortvinus faciens imprimere novum Epistolare, intitulavit illud „Epistole Obscurorum Virorum”. Cum venia istorum Do-
minorum, dico opinionem meam, quod Magister Ortvinus, qui est vir valde
profundus et speculativus, mystice appellavit Amicos suos Obscuros Viros:
quia semel legi unam auctoritatem, quod veritas latet in Obscuris. Et ergo dixit Iob: ‘Qui revelat profunda tenebris’. Item Micheæ septimo
legitur: ‘Cum sedero in tenebris, Dominus lux mea est’. Et iterum Iob.
xxviii.: ‘Trahitur autem Sapientia de Occultis’. Quapropter Virgilius dixit:
‘Obscuris vera in obscuris’, sicut ego audivi ab aliis. Et datur intelligi, quod
Magister Ortvinus, et sui amici sunt tales, quod inquirunt secreta scri-
pturarum, et veritatem et iusticiam et sapientiam, quæ non potest intel-
ligi ab omnibus nisi ab his, qui sunt illuminati a domino. Unde Regum
cxxviii.: ‘Quia tenebre non obscurabuntur a te, et nox sicut dies illu-
minabitur. sicut tenebre eius, ita et lumen eius’. Postquam talia dixit
predictus religiousus, omnes respexerunt me si essem contentus. Ego autem cogitavi desuper. Tunc fuit ibi Bernhardus Gelff, Magister Parisiensis,
qui est Juvenis, sed audio quod habet bonum ingenium, et valde studet,
et bene proficit in artibus, et etiam in Theologia habet bonum fundamen-
tum. Ipse more solito movens caput hincinde, et videns austriter dixit:
‘Scitote, domini mei, quod est magna et rationabilis causa, quod magister Ortvinus appellat amicos suos Obscuros Viros: facit enim propter humili-
tatem. Quoniam sicut potestis scire, quamvis etiam non potestis scire,
sed presumendum est, quod scitis, quomodo ante tres annos Iohannes
Reuchlin faciens imprimere Epistolare Amicorum suorum, intitulavit illud
‘Epistole Clarorum Virorum’. Quod consyderans Magister Ortvinus, et multum desuper pensitans, dixit ad semetipsum: ‘Ecce Reuchlin credit
quod nemo habet Amicos nisi ipse: Quid vult facere, si ego ostendo quod
habeo etiam amicos, et bene digniores quam ipse, et scientes facere Car-
minam et dictaminas meliores quam sui Amici?’ Et ergo in despectum
ipsius dedit ad imprimendum istas Epistolas, intitulando eas: ‘Epistole Ob-
scvorum Virorum’: Sicut dicit Psalmista: ‘Misit tenebras et obscuravit’.
Sed ipse fecit hoc humiliiter, minorando et humiliando Se, ut queat di-
cere cum Psalmista: ‘Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati
sunt oculi mei’. Igitur dominus deus videns humilitatem suam, olim dabit
ei gratiam, quod faciet magna opera, et etiam intitulabit ea cum magnis
titulis. Unde Iob: ‘Et rursum post tenebras spero lucem’. Non intelli-

³ Q; ⁵.   ⁶ dicit 5.   Mecheæ ⁴. Mecheæ ⁵.   ⁸ Trahitū ⁴.   ¹¹ iunctitiam ⁵.
et post hoc nomen omiserunt 4.5.   ¹² Re. 4. Regum 5. Immo Psalm.   ¹⁴. Sicut 5.
¹⁶ Parrhifiensis: 5.   ¹⁹: Ipse 5.   ²⁰ causa magister Ortvinus facit hoc propter 5.
²³ ante tres annos] i. e. a. 1514. mense Martio.   Ioannes 5.   ²⁴ Impiimere 4.
^{28.29} Carminā 4. carminam 5.   ³¹. Sicut 5.   ³² Se. vt 4.5.   ³⁶ intelligendo 4.5.
(i. e. sic intellegendum quasi ... esset).

gendo, quod istud Epistolare Amicorum Magistri Ortini non est artificia-
liter compositum, quia amici Iohannis Reuchlin in vita sua nunquam com-
ponent melius, etiam si deberent perdere capita sua; Sed propterea dixi,
quia adhuc tamen excellentiora habent post se. Et favente deo spero quod
5 videbimus magnalia. Quia Magister Ortinus non curat de pomposis titulis,
Et ergo sic dicit: 'Dominus illuminatio mea est, et salus mea, quem ti-
mebo'. Quia scit quod minorando se, maiorabitur olim. Nam dicit scrip-
tura: 'Qui se exaltat, humiliabitur'. Et legitur Ecclesiastici xx.: 'Est
10 propter gloriam minoratio, et est qui ab humilitate levabit caput'. Hęc
prophetizata sunt per Prophetam Naim dicentem 'et inimicos eius perse-
quentur tenebre'. Tunc ego non volens quod deberent fieri inimici, vel
quod unus eorum deberet mihi irasci, si dicerem 'tu vel tu subtilior es',
allegavi Horatium in uno passu qui dicit: 'Et adhuc sub iudice lis est'.
15 'Scribens enim scribam Magistro Ortino, quod dicat mihi rationem. Et
ergo parcatis mihi, quod feci vobis molestiam'. Et sic non contenderunt
amplius, quamvis Magister Bernhardus diceret, quod vellet disputare ad
ignem, quod hęc est opinio vestra. Ergo, domine Ortine, rogo vos ami-
caliter, quatinus velitis mihi respondere, quid tamen habuistis ante vos
intitulando illud Epistolare 'Epistole Obscurorum Virorum'? Et sic valeatis
20 sane et cum honore. Datum in Curia Romana.

2.

¶ Iohannes Grapp
Magistro Ortvino

Salutem Cordiale cum multa dilectione optat semper, et commendat se
25 tanquam humilem servitorem, Frater et pręceptor dilecte, Quia nuper scri-
psistis mihi, quod debo vobis semel unum dictamen seu Epistolam vel
Carmen metricum scribere, quod potestis videre quid didici a vobis Co-
lonię et Daventrię, in despectum Iohannis Reuchlin, et Reuchlinistarum,
qui sunt inimici vestri: Sciatis quod feci diligentiam. Et mitto vobis hic
30 unam Epistolam Carminalem seu metrosam, sicut sunt Epistole Ovidii, quia
scio quod libenter legitis metra quam prosaica. Sed debetis emendare:
Quia non est discipulus super Magistrum. Et debetis scandere, Quia non
sum adhuc bene usitatus in tali arte.

² Iohannis 5. ³ . Sed 5.

²⁵ feruitorę frater 4.5. ²⁸ Iohannis 5. ²⁹ . Sciatis 4.5. ³¹ libenter (*non*
libentius) 4.5. ³² . Quia 5. discipulos 4. . Quia 5.